SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 223. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 24, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЛИСТОПАДА 1992. Ч. 223. РІК XCIX.

І. Дзюба став міністром культури

Київ (УНІАР). — У середу, 18-го листопада, Президент України Леонід Кравчук призначив Івана Дзюбу міністром культури України, звільнивши від обов'язків Ларису Хоролець.

І. Дзюба.

І. Дзюба — відомий вчений, публіцист, президент Міжнародної організації україністів.

Критикують Міністерство Закордонних Справ України

Київ (УНІАР). — Верховна Рада України ухвалила постанову про Віденську конвенцію 1983 року щодо правонаступництва державних актів та боргів, а також ратифікувала договір про міжнародні правила попередження зіткнень суден на морі та про пошуки та рятування на морі.

З доповіддю виступив міністер закордонних справ України Анатолій Зленко. Депутати різко скритикували Міністерство Закордонних Справ України за неповоротність та слабу активність, за відсутність концепції зовнішньо-політичного напрямку України.

Узгіднили документи в справі Чорноморської фльоти

Київ (УНІАР). — У пресовому центрі у вівторок, 17-го листопада, Міністерства Закордонних Справ України відбулася коротка пресова конференція, на якій заступник міністра закордонних справ Борис Тарасюк розповів про зустріч у Москві з приводу розподілу Чорноморської фльоти.

На зустрічі були узгіднені проєкти двох документів, які мали здійснити Ялтинську угоду. У першому документі йдеться про об'єднане командування Чорноморською фльотою, в другому — про завдання перехідного періоду. Проєкти документів узгіднили заступники голів Верховних Рад України та Росії Василь Дурдинець і Юрій Яров. А у середу, 18-го листопада, експерти мали вирішити питання про маршрути та пересування кораблів на Чорному морі та про повітряний простір над ним.

Опубліковано „Зібрані вірші" О. Тарнавського

Джерзі Сіті, Н. Дж. — До свого 75-ліття, що припадало на 3-те травня 1992 року, Остап Тарнавський підготовив велику книжку зібраних поезій — збірок уже друкованих і деяких ще ні. Друкарня із роботою запізнилася і автор уже не побачив найновішого видання, бо помер 19-го вересня ц. р.

Але ось ця 450-сторінкова книжка вийшла друком п. з. „Зібрані вірші". Вона в тверді оправі, ілюстрована репродукціями мистецьких обкладинок попередніх авторових збірок, чотирьома документальними фотографіями та однією карикатурою. У ній — майже всі оригінальні поезії О. Тарнавського у раніше надрукованих збірках як „Слова і мрії", „Життя мости", „Самотнє дерево", „Сотня сонетів", як також і ті, що належать до недрукованої ще збірки „Під вікном ночі" і зокрема іронічні вірші, що не ввійшли ще в ніякі збірки. Книжки О. Тарнавського — це цілісний комплекс його поетичних дерзань, а з тим вона відкриває перед читачем особливу нагоду — чи тут чи в Україні — ближче познайомитись із поетовою творчістю; елеґантна темно-синя обгортка його твору, що вміщує біля 500 вірший, скромно оздоблена лише двома літерами „ОТ".

Цю збірку О. Тарнавського в ціні 20 дол. можна набути в дружини автора: Marta Tarnawsky, 6509 Lawnton Ave., Philadelphia, Pa 19126-3745, або у книгарні „Свобода": „Svoboda" Book Store, 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302.

ВІДБУДЕТЬСЯ СОБОР УАПЦЕРКВИ

С. Бавну Брук, Н. Дж. — З доручення Святішого Патріярха Мстислава, Патріярша Канцлярія УАПЦ повідомляє, що 17-го листопада 1992 року, викреслено зі складу Єпископату Української Автокефальної Православної Церкви Владику Антонія (Масендича), який з власної волі покинув Церкву, увійшовши одночасно у спільне діяння з колишнім Митрополитом Філаретом (Денисенком), позбавленим єпископського сану Церквою, який він служив, що й було схвалено східніми патріярхами, в тому числі і Вселенським Патріярхом Вартоломієм.

Це повідомлення передається до відома духовенства і вірних УАПЦ та інших православних Церков.

Нав'язуючи до проголошення в неділю, 15-го листопада 1992 року в церкві-пам'ятнику в Бавнд Бруку Патріярхом Мстиславом рішення скликати Всесвітній Український Православний Собор, Патріярша Канцелядія подає нижче склад Дорадчої групи, яка допомогла б Патріярхові у праці, пов'язаній із скликанням Собору, зокрема з вибором Передсоборної комісії.

До цієї групи покликано слідуючих осіб: Владика Митрополит Константин; Владика Митрополит Андрій, о. Володимир Ярема, о. Тарас Чубенко, о. Юрій Бойко, о. Віктор Кулій, д-р Юрій Криволап, інж. Святослав Личик, д-р Анатолій Лисий, Василь Пастушок; Еміль Скочипець, Валентина Кузьмич, Галина Петренко, Олександер Воронин, Євген Сверстюк.

Ця група може покликати до співдії інших, зокрема фахових, людей.

Продовжується гуманітарна допомога Україні

Вашінгтон (Бюро УНС). — 16-го листопада закінчився у Вашінгтоні тиждень обговорювання гуманітарної, технічної та економічної допомоги для новостворених держав колишнього СССР.

Між програмами, які вирішено, або вже переведено в життя, були численні, що торкаються допомоги Україні.

На гуманітарному підтинку військовий американський літак U-141 перевіз в Україну 9-го листопада 40,000 фунтів вакцини проти кору в рамках „Проєкту надії", який діє під протекторатом Президента ЗСА. Вартість цієї посилки оцінюють на 2.1 міл. дол. Ця посилка, якою може бути защеплених 375,000 дітей, є першою, а друга із дозою для 161,000 дітей, що її мають переслати в Україну в грудні, дасть можливість защепити всіх дітей, віком до двох років життя.

В ділянці державної адміністрації Крайовий демократичний інститут переправадив в часі між 11-им і 15-им листопада у Києві семінар для вивчення спілкування поміж державами. У семінарі взяли участь адміністративні провідники з цілої України.

Також в тому часі розпочався у Києві курс для удосконалення телевізійного журналізму, що його ведуть американські знавці.

В. Пинзеник звітував про економіку

Київ (УНІАР). — У понеділок, 16-го листопада, на пленарному засіданні Верховної Ради ухвалено постанову про підвищення мінімальних сум заробітної платні та мінімальної суми пенсії до 2,300 карбованців.

З доповіддю з цього питання виступив віцепрем'єр України і міністер економіки Віктор Пинзеник. Він навів цифри, що віддзеркалюють сучасний стан економіки України. За його даними, для фінансування непередбачених бюджетом 1992 року видатків необхідно додаткових понад 600 біл. карбованців. З них: 109 біл. — додаткові видатки, пов'язані зі збільшенням мінімальної заробітної платні, 93 біл. — на встановлення заробітної платні педагогічним і медичним працівникам на рівні середньої заробітної платні; у промисловості 22 біл. — додаткові видатки на підвищення заробітної платні науково-технічним працівникам, решта — видатки житлово-комунального господарства у зв'язку із підвищенням цін на енергоносів. Міністер економіки повідомив, що передбачений дефіцит бюджету складає 44 відсотки валового національного продукту, а з врахуванням кредитової емісії реальний дефіцит фінансових ресурсів держави складає один трильйон 541.6 біл. карбованців. З виступу В. Пинзеника виглядало, що підвищення заробітної платні автоматично веде до підвищення цін: розірвати це „зачароване коло" можна тільки тоді, коли припиниться спад виробництва.

Уродженець Лемківщини — перший амбасадор України

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Це справді для нас велика честь, коли до редакції приходить діючий амбасадор України в Польщі Теодозій Старак, який вже знає, як і ми всі, що ще в цьому місяці він передасть цей пост Геннадієві Удовенкові.

Амбасадор до Польщі Т. Старак (перший з ліва) в редакції „Свободи". Поруч нього М. Дупляк, стоїть І. Ґресь.

Т. Старак — уродженець Лемківщини, приходить до нас в товаристві найбільше активних членів лемківської громади в ЗСА, а це голови Організації Оборони Лемківщини в ЗСА Марії Дупляк і її вірного співробітника, голови філії ООЛ в Джерзі Сіті Івана Ґреся.

М. Дупляк інформує, як завжди ділово і коротко, як це сталося, що амбасадор Т. Старак перебуває саме тепер, напередодні закінчення своєї завдань у Варшаві, тут у ЗСА. Приїхав він на запрошення ООЛ щоб взяти участь у XXXIII Крайовому з'їзді, а при тому мати нагоду зустрітися з українською громадою в ЗСА, не лише зі своїми близькими земляками із Лемківщини. М. Дупляк запросила амбасадора в часі своїх літніх відвідин Лемківщини і від того часу вони були у постійному контакті. Амбасадор був на з'їзді почесним гостем, а Головна управа ООЛ подбала про те, що два тижні перебування гостя в ЗСА були якнайкраще використані затіс-

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ РАДІОЛОГІВ У ЧИКАҐО

Чикаґо. — Тут в рамках конвенції Радіологічного Товариства Північної Америки відбудеться зустріч радіологів українського походження, ціллю якої є нав'язання контактів з радіологами з України. Зустріч, яку влаштовують д-р Пол Капп та д-р Леонід Мостович, відбудеться у середу, 2-го грудня, о год. 12-ій дня в будинку RSNA, McCormick Place, кімната ч. 3. За інформаціями слід телефонувати до д-ра Мостовича, тел.: в праці (606) 281-4925, домашній (606) 269-2710.

НАТО ҐАРАНТІЙ УКРАЇНІ НЕ ДАЄ

Київ (УНІАР). Головнокомандуючий збройними силами НАТО в Европі, ген. Джан Шалікашвілі та міністер оборони України ген. Костянтин Морозов виступили на конференції з нагоди завершення офіційних відвідин делегації НАТО до столиці України.

Як зазначив ген. К. Морозов, метою відвідин делегації було поглиблення стосунків між Україною і НАТО, закладених у березні цього року, коли Україна стала членом Північноатлянтійської ради співробітництва. Ген. Дж. Шалікашвілі повідомив, що під час перебування в Україні він мав плідні розмови з керівнитвом України, відбувся обмін думками щодо майбутньої співпраці та змін у самому НАТО у зв'язку з розпадом Варшавського парку. „Ми також дізналися, чим можемо допомогти Україні", зазначив головнокомандуючий збройними силами НАТО.

На запитання, чи готове НАТО дати Україні ґарантії безпеки Дж. Шалікашвілі підкреслив, що НАТО ніяких ґарантій не дає, але буде продовжувати співпрацю з новими друзями. Щодо оборонної концепції він зазначив, що зараз її змінювати недоцільно. „Українські збройні сили не входять до об'єднаних збройних сил Співдружности Незалежних Держав (СНД), але якщо Україна відчуває загрозу її територіяльній цілості, то може звернутися за допомогою до інших держав", — сказав міністер оборони України.

Юґославія не дотримується міжнародного договору

Будапешт (УНІАР). — Тут в середу, 18-го листопада, відбулася надзвичайна сесія дунайської комісії. У ній взяли участь представники всіх придунайських держав, а делегацію України очолював амбасадор України в Мадярщині Ткач.

Обговорювалися проблеми міжнародного дунайського пароплавства, зокрема ситуація, що складалася у зв'язку з односторонним введенням союзною республікою Юґославією тарифних зборів за прохід закордонних суднів по юґославському відрізку ріки Дунай.

Сесія ухвалила з цього питання резолюцію, проєкт якої був запропонований делеґацією України. У ній зазначалося, що дії юґославської сторони протирічать головним рішенням Білгородської конвенції з 1948 року і резолюції ч. 757 Ради безпеки ООН про санкції проти Юґославії.

Дунайська комісія запропонувала Юґославії припинити дію одностороннього рішення і звільнити усі затримані іноземні кораблі.

У СВІТІ

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ інформаційного агентства Балфакс, президент Росії Боріс Єльцин дав розпорядження дослідити архіви колишнього совєтського уряду і КПСС, щоб знайти там документи про кровопролитні події у Вільнюсі в січні минулого року. Тоді совєтські десантники вбили 14 литовців і поранили кількасот осіб, штурмуючи телевізійний центр столиці Литви. Литва вимагає видачі 23 колишніх совєтських і комуністичних чинників, причетних до цих подій. Винні повинні бути віддані до суду як за організацію бойні коло телевізійного центру, так і за вбивство у травні минулого року сімох литовських митників на кордоні з Білорусією. Серед запідозрених в організації кровопролиття — колишній голова КҐБ Владімір Крючков і колишній міністер оборони СССР Дмитрій Язов. Оба вони в даний час перебувають у московській в'язниці, очікуючи суду за організацію комуністичного путчу в серпні 1991 року.

АДВОКАТИ ЕРІХА Гонекера вимагають припинити судовий процес над їх підзахисним, заявляючи, що судити приречену на смерть стару людину, хвору на рака, рівнозначне катуванню. Троє суддів, які ведуть процес, з трудом дають раду з потоком скарг і просьб захисту. Третій день суду закінчився, а суддям навіть не вдалося оголосити обвинувальний висновок у справі Гонекера і трьох його спільників. Адвокат підсудного Ніколас Беккер оголосив заключення професора-радіолоґа з лікарні Моабітської в'язниці Фолькера Тензера. Професор обстежив Гонекера і встановив, що пацієнтові залишилося жити від пів до півтора року.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ має намір продати коло 20 своїх протиатомних сховищ, необхідність в яких, як вважають британські спеціялісти, відпала у зв'язку з закінченням „холодної війни", і тим самим поповнити державну касу. Як повідомляє лондонська газета „Індепендент", точна кількість і місцезнаходження цих бункерів, будівництво кожного з яких обійшлося в мільйони англійських фунтів стерлінґів, покищо тримається в таємниці. Нема покищо єдиної думки і з приводу того, як використати ці сховища.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД заборонив вивіз з країни 20 акварелів Адольфа Гітлера. Власники унікальної колекції мають намір продати її на авкціоні, але уряд побоюється, що картини можуть попасти в руки німецьких неонацистів, і тому заборонив вивезення їх. Акварелі Гітлера належать сестрі відомого італійського колекціонера Родольфо Сіверо, який прославився пошуками пропалих у роки Другої світової війни творів італійського мистецтва.

ТЕПЕР РОСІЯ опинилася в такій ситуації, коли їй „доводиться спиратися на силу", без якої, „на жаль, багато справ вже не можна вирішити", заявив в інтерв'ю газеті „Красная Звезда" російський віцепрем'єр Георгій Хіжа, якого президент Боріс Єльцин призначив недавно головою тимчасової адміністрації в зоні осетинсько-інгуського конфлікту. „Там була справжня війна, в якій брали участь тисячі людей з обох сторін і застосовувалася бойова техніка", — сказав віцепрем'єр, який прибув в реґіон зразу ж після того, як в кінці жовтня там спалахнув осетинсько-інгуський конфлікт. Тепер, на думку Хіжі, „все найстрашніше вже відбулося", однак він слабо вірить в те, що „відносини між людьми і народами знову наладнаються".

ПОЛОЖЕННЯ РОСІЯН В ПРИБАЛТИЦІ ЗАГРОЖЕНЕ

Ню Йорк. — Місцевий щоденник „Ню Йорк Таймс" з 22-го листопада помістив довгий репортаж з усіх трьох прибалтійських держав — Естонії, Латвії та Литви про долю росіян, які поселилися там в часі совєтської окупації і які хотіли б там залишитися.

Усі три відновлені держави не дають повних прав негромадянам і тому замешкалі там вже від довгих років російської родини, з яких певна кількість були родинами військовиків, побоюється тепер за свою дальшу долю, працю та право. Розуміється, що з економічною кризою адміністрація цих трьох держав не спішиться давати росіянам громадянство а з тим усі ті полегші, що їх громадяни мають, зокрема, коли йдеться про працю, економічну допомогу та політичні права. Американський журналіст дає за приклад місто Нарву в Естонії, де на 87,000 мешканців лише 6,000 мали право голосувати у виборах до парляменту. Мешканці, які не є громадянами, а жили там вже два роки можуть старатися про громадянство, чекати рік на рішення і виказатися повним знанням естонської мови.

Все це є для росіян незвичне і в цій справі вже інтервеньював Боріс Єльцин до Організацій Об'єднаних Націй, кажучи, що в Естонії та Латвії „сильно порушено людські права" і тому він не годиться на вимогу цих держав відтягнути всецілло з того терену російські війська. Але тижнева обсервація чинників ООН в Естонії та Латвії не ствердила ніяких сильних порушень людських прав, хоч існує можливість, що таке може статися, бо прибалтійські держави настоюють на тому, що при проханні дати горожанство від таких людей вимагатимуть знання офіційної мови даної держави. Трохи краще є положення росіян в Литві, де їх живе лише 20%, коли в Естонії є тільки 62% естонців, а в столиці Латвії, Ризі, живе лише 27% латвійців. Всі росіяни поселилися там після 1940 року і тому ці держави не хочуть їх тепер оцінювати як громадян.

Виступають проти нового пашпорту

Іллічівське (УНІАР). — Місцевий відділ Товариства Української Мови „Відродження" розповсюдив звернення, у якому, між іншим сказав: „У зв'язку з тим, що Верховна Рада затвердила опис нового паспорту України, який буде виконаний в українсько-російському варіянті, а рубрика, національність буде відсутньою, Товариство „Відродження" закликає відмовитися від отримання таких пашпортів. Пашпорт громадянина будь-якої держави — це обличчя держави. Тим пашпортом, що його пропонує Верховна Рада України, принижується національна гідність не лише українців, але й громадян інших національностей, окрім росіян, які живуть в Україні. Вважаємо нові пашпорти колоніялиними".

ВІДБУДУТЬСЯ ЗБОРИ РУХУ

Київ (УНІАР). — Як повідомив Рух-Прес, 4-ті Всеукраїнські збори Народного Руху України відбудуться від 4-го до 6-го грудня 1992 року в Києві. З цього приводу пресовий центр зборів запрошує журналістів зголошуватися на акридитацію. Зголошення приймає секретаріят Руху: тел.: 044 274-0086, телефакс 044 244-6400.

В АМЕРИЦІ

У З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ проживає 1.9 міл. індіянів, повідомило Бюро перепису, покликуючись на свої останні дані. Більшість із 542 племен складаються з менш ніж з 1,000 осіб. Лише в чотирьох племенах нараховується понад 100,000 індіянів. Найчисленніші племена проживають у західних районах країни, куди переселенці з Европи дісталися в останню чергу, освоївши перед тим східні і центральні райони. Крім того, багато індіянів проживає у стейті Оклагома, де є великі резервації.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд у Філядельфії прийняв рішення анулювати контракт і виплатити артистам балету з Донецького гроші, які належаться їм за гастролі по З'єднаних Стейтах. Суд тим самим підтвердив законність аналогічної постанови суду нижчої інстанції, прийнятої у вересні минулого року. Ця історія почалася ще в 1990 році, коли донецький балет на чолі з Вадимом Пісаревим, після успішних виступів у ЗСА дістав пропозицію знову приїхати на ґастролі. В. Пісарев зібрав трупу приблизно з 30 артистів і прибув у ЗСА, однак група не мала успіху. Пісарев почав переговори з Алексом Грінспеном і обіцяв відбути обширне турне трупи по американських містах, після чого підписав контракт за себе особисто і за всю трупу. Документи були складені на англійській мові, якою Пісарев володіє дуже слабо. Однак обіцяних ангажементів не було, не було і грошей. Коли артисти звернулися до юристів, то виявилося, що, згідно з умовами підписаного контракту, вони буквально продали себе в рабство. Суд постановив контракт анулювати, а артистам виплатити обіцяні їм у договорі гроші.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Роберт Пир повідомив, що головний інспектор Державного департаменту Шерман Фанк провів пресову конференцію, підсумувавши результати семи тижнів службового розслідування обставин вивчення пашпортної справи тодішнього кандидата, а нині президента-елекга Б. Клінтона, яке проводили співробітники Державного департаменту. За словами Ш. Фанка, Білий Дім знав, що справу Клінтона під час передвиборної кампанії детально вивчається і причина всіх цих архівних розшуків — чисто політична. Однак нема ніяких доказів, що архівні розшуки були почані з ініціятиви Білого Дому. На думку головного інспектора, в Білому Домі, очевидно розраховували знайти які-небудь викривальні документи, в надії, що знахідка перешкодить Клінтонові здобути перемогу у виборах. Цю справу окремо розглядатиме комісія Конґресу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Дж. Буш і Б. Клінтон у Білому домі

,,Бути кандидатом і урядувати, як президент, — це величезна різниця", — почули ми ствердження від телевізійного коментатора. Билл Клінтон, обраний 3-го листопада 1992 року на президента ЗСА, напевне відчув цю різницю, коли опинився у перехідній стадії, у ролі власника квитка на замешкання у Білому Домі — зі застереженням, що це може статися щойно 20-го січня 1993 року. Ці два з половиною місяці Билл Клінтон, з офіційним титулом ,,Президент елект" — мусить використати на перебрання влади від Джорджа Буша, на вибір членів свого уряду, на підготову кандидатів на 2,000 різних становищ, і — що найважливіше — на підготову реалізації бодай мінімуму приречень, що їх зробив народові під час виборчої кампанії.

Билл Клінтон призначив був в тижні після виборів малий гурт своїх представників, які перебрали би від державної верхівки Джорджа Буша різні тимчасові функції, використовуючи примирливу заяву Буша негайно після проголошення висліду виборів, — що він у всьому поможе Клінтонові у перебранні влади. В середу, 18-го листопада формально все ще тільки ,,обраний президент" — вперше увійшов до Білого Дому на зустріч з президентом Джорджом Бушем. На телевізійному екрані можна було бачити тих двох мужчин, як один одному подали руку і як вони відійшли — до ,,овального" кабінету президента ЗСА. Розмова ця мала тривати 20 хвилин, а тривала близько години і ми почули, що Буш інформував свого гостя і наступника про справи, щодо яких той наступник найслабший — про найважливіші актуальні міжнародні проблеми.

Після тієї зустрічі Клінтон від'їхав із своїм почотом до підміської околиці, де був цілком інший світ: світ людей, мужчин і жінок, які не цікавляться великою політикою, а в найпершу чергу — можливостями якнайкращого матеріяльного прожитку для себе і своєї родини з повною пригорщею ніби малих, але болючих проблем буденщини. Клінтон розмовляв з людьми, заявляючи стурбування долею дрібних підприємств, що їх — згідно з своєю передвиборчою обіцянкою — буде підтримувати...

Навіть монархи і президенти є тільки людьми. Ось у минулу середу йшли один поруч одного Буш і Клінтон, але тільки Клінтон всміхався, бо радів, коли все ще господар Білого Дому Джордж Буш переживає свою програну. Вона найболючіша тому, що її він не сподівався. Президент Буш був такий певний, що його перевиберуть на другу чотирирічну каденцію, що злегковажив собі внутрішню ситуацію, злегковажив існуючу економічну кризу й злегковажив будь-яку підготову аж до початку цього року. А він, Буш, міг врятувати свою популярність, коли б два роки тому переставився на внутрішній терен країни і коли б у більшій мірі прислухався до голосів громадян.

Билл Клінтон був найслабшим кандидатом Демократичної партії. Куди сильнішим і загрозливішим для Буша був би нюйоркський губернатор Маріо Квомо, який рішуче відмовився кандидувати. Слід повторити сказане вже на цьому місці, що ніхто інший і ніщо інше не підготовило програної Джорджа Буш, як тільки зробив це він сам. Кожному з нас відомо з власного досвіду, яке це прикре почуття — свідомість зробленої помилки. Помилкою Джорджа Буша було загирення другої чотирирічної каденції президентури і свідомість цієї історичної помилки мусить пригнічувати Джорджа Буша, державного мужа непересічного формату — без уваги на його помилки, як Президента.

Маємо тепер добру лекцію, як треба поводитися у вагомих історичних моментах. Скінчилися вибори, один виграв, другий програв, але один одному подали руку і взялися за підготову до дальшого існування рідної великодержави — без найменшого потрясення. Два мужі — різні ідеологічні світогляди, але однакова особиста і політична культура. Під час передвиборчої кампанії кожний із них поводився ,,без рукавичок". Скінчилися вибори — Буш телефонічно ґратулював Клінтонові, а тепер Клінтон на кожному кроці, раз-у-раз, підкреслює, як Буш облегшує йому перебрання влади.

Гурт теперішніх найближчих співробітників і дорадників Билла Клінтона складається з осіб, що їх прізвища нічого нам не говорять. Треба про як це вже була мова, вичекати — кого Билл Клінтон вибере на державного секретаря, секретаря оборони, на дорадника у справах Крайової оборони і на директора Центральної Розвідчої Аґенції — це ці ресорти, які безпосередньо або посередньо пов'язані зі закордонною політикою: тоді зможемо вже сяк-так орієнтуватися, яким шляхом підуть взаємини Америки з Україною.

Петро Часто

РОСІЯ НА ПОРОЗІ

1. Немащений віз реформ

I

У січні ц. р. Росія ступила на шлях реформ. Якби вона обрала цей шлях одностайно, від першого до останнього громадянина, об'єднана єдиною волею, спільним розумінням національних проблем і завдань, то тепер, з кінцем року, її неодмінно чекав би успіх. І навіть найскромніший успіх мав би значення тріюмфу, бо засвідчив би незворотність процесу демократизації російського суспільства. І це було б світовим дивом — очевидно, першим приємним російським дивом за всю історію цього, як писав Іван Франко, ,,краю крайнощів жорстоких".

Насправді ж реформи почала одна з декількох паралельно існуючих Росій — Росія Єльцина. Тут ідеться не про його особисту заслугу. Якби не Єльцин, цю лінію очолив би хтось інший, оскільки вона визріла, стала актуальною, об'єктивно прийшов її час. Єльцин і його урядове оточення, а також уся прагматично наставлена професійна еліта — назвімо тут хоч би ,,школа" академіків Пєтракова, Шаталіна, Богомолова, Абалкіна, а також популярних ,,неакадеміків" Шмельова, Селюніна, Черниченка — визнали, що приватизація і вільний ринок не мають альтернативи. І поки йшло словесне з'ясування основоположних економічних істин, арґументи прихильників реформ здавалися більш переконливими, ніж контрарґументи противників. У висліді реформатори, не дотягнувши і до одного року, опинилися на тоненькій межі, на якій годі відрізнити їхні заслуги від їхньої поразки.

Ідейні вороги першого всенародно обраного президента, певна річ, не хочуть виглядати невігласами настільки, щоб закликати до реставрації економічної системи брежнєвських часів. Вони погоджуються, що та система мала ,,окремі недоліки" і що реформи є потрібні, однак відкидають єльцинівсько-ґайдарівське ,,або-або", впевняючи, що знають ,,третій шлях", що в Росії нібито існує альтернатива вільному ринкові. Вчорашні комуністи, ставши ,,мудрими заднім числом", звинувачують Єлицина і його уряд в занадто швидких, ,,обвальних" реформах, у розвалі ,,плянової економіки", в розірванні ,,господарських зв'язків" між колишніми підневільними республіками. Маючи у певних пунктах формальну рацію, вони не можуть взяти до голови фундаментальної засади: Совєтський Союз занепав зсередини, сам від себе, і є тільки один спосіб досягнення вищої матеріяльної і духовної культури — це шлях відмови від імперських амбіцій, шлях природного національного розвитку. Відкинувши лукавство, Єльцин зважившися виокремити Росію з безликого ,,совєтського народу". У впертому намаганні Ґорбачова зберегти Совєтський Союз Єльцин, дійсно як обраний долею лідер, побачив фатальну загрозу для існування також і російської нації.

Ось чому галасливе проповідування ,,третього шляху", заклики до орієнтації на ,,китайський варіянт", до відновлення однопартійної тоталітарної системи при ,,поступових" реформах — це чистої води демагогія. Совєтський Союз не залишив ніякої можливости для продовження тоталітаризму, отже, для ,,плянової" економіки.

Самозрозуміло, що саме розпад Союзу, а не економічна некомпетентність єльцинівських дорадників, зумовив ,,обвальність" реформ. Однак, на жаль, уряд Ґайдара не уникнув і помилок. Він узявся стабілізувати державний бюджет, не припинивши старих витрат на армію і безнадійну систему колгоспів. Замість встановити низькі податки, щоб стимулювати приватних підприємців і цим ґарантувати на майбутнє додаткові надходження у бюджет, уряд зробив податки високими, на першому кроці вбивши приватне підприємництво. Курс рубля катастрофічно впав і продовжує падати: в ці дні за один американський доляр дають уже 448 рублів. Звільнення цін привело до ще страшнішої корумпованости мільйонів державних чиновників. Поки вони залишатимуться на своїх місцях, усі господарські зв'язки матимуть тільки вертикальний вимір. Крізь їхні руки, мов вода крізь пісок, перейшла і щезла західня гуманітарна допомога.

Досі держава не віддала землю селянам. Щоденною проблемою стає хліб і молоко. А проте постімперіялістична Росія вперто не хоче позбутися кліща військово-промислового комплексу, який тепер досмоктує останні соки, її господарського тіла. На військово-промисловий комплекс (ВПК) працюють кожні четверо з п'яти робітників у так званій тяжкій промисловості, яка існує за рахунок державних субсидій. Держава нездатна запропонувати світовому ринкові вироблені товари, а тільки ліс, нафту, газ — й то за безцінь.

Декілька днів тому, у зв'язку з виходом України із зони рубля, Росія постановила й від неї брати за природні ресурси тільки валюту.

Усі ці тяжкі борсання, що стосуються господарського життя і способу забезпечення себе хоч би найбільш необхідним, харчами і одягом, вказують на універсальну причину: російська економіка нарешті помстилася російській політиці.

Продовження буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ю. Стефанівський
Львів

Заньківчани розпочали новий сезон

Свій ювілейний сімдесятий сезон Львівський драматичний театр імені Марії Заньковецької розпочав не після вакацій, а після надзвичайно напруженої праці. Минулий сезон був для акторів нетиповим. Зміна політичної ситуації у СССР, а потім його розпад, відновлення незалежности України — дали змогу колективові театру практично повністю обновити репертуар, зробити його українським не лише за формою, але й за духом і змусили перенести основний напрямок роботи за межі Галичини, в першу чергу на схід України.

Практично ціле літо ґастролював він у Києві та Чернігові. Наші брати на сході,, десятками років позбавлені правдивої інформації, у животворному джерелі творчости заньківчан пізнавали себе, історію свого народу, починали розуміти жах минулого, реалії сьогодення, величезні завдання на майбутнє. То було справді відкриття моменту істини.

На виставі ,,Павло Полуботок" земляки гетьмана, шоковані пекучою правдою побаченого, зустріли її оглушливою тишею. Не вірячи самим собі, вони уважно вслухалися в слова, що лунали із сцени, звільняли власну свідомість від московських ідейних штампів і зливою оплесків вітали акторів.

Вимогливі кияни, які в масі своїй досить скептично відносяться до провінційних театрів, практично без застережень визнали европейський рівень мистецтва львівських акторів у виставах ,,Макбет" В. Шекспіра та ,,Чорна Пантера і Білий Ведмідь" В. Винниченка. Вони були шоковані вбивчо-жорстокою гіркою правдою ,,Мотрі" та ,,Не вбивай" за відомими творами Б. Лепкого.

Уяснення глядачами справжньої історичної ролі гетьманів Павла Полуботка та Івана Мазепи, як будівничих української державности, усвідомлення жаху вчинених московськими окупантами злочинів проти українців — чи не найголовніший наслідок цьогорічних ґастролів заньківчан.

Нещодавно колектив театру взяв участь у двох фестивалях: у Херсоні, присвяченому 100-літтю від народження Миколи Куліша, та в Москві на І Міжнародному ім. Антона Чехова з виставами ,,Народний Малахій" та ,,Брехня" і здобули високі оцінки фахівців.

Надзвичайно важливою для пропаґанди української держави, її мистецтва та культури була поїздка львівських акторів до Канади та Великобританії. Вони гідно репрезентували за кордоном нашу Батьківщину, про яку світ так мало ще знає, і стали відкриттям для ділових людей від культури. Театр отримав цікаві пропозиції щодо проведення більш цікавих ґастролів, а окремі актори — спокусливі анґажементи участи у виставах із міжнародним складом виконавців.

Попри значну ґастрольну діяльність заньківчани наполегливо і плідно працюють над новими сценічними постановками. Першою прем'єрою цьогорічного сезону є вистава за останньою частиною трилогії Б. Лепкого ,,Батурин" — твором, з огляду на недавню нашу історію та сучасну ситуацію в Україні, надзвичайно актуальним. Неймовірність паралелей минулого з тим, що відбувається сьогодні, викликає гнів, обурення, дає народові розуміння, хто його найстрашніший довічний ворог, закликає до пильності і боротьби.

Трилогія примушує глядача замислитися і, відкинувши столітні ідеологічні шири, ще раз подивитися у минуле — подивитися, зрозуміти, зробити висновки. Попіл Батурина, спаленого, але нескореного, що став символом незнищенности своєю здатністю до відродження української нації, стукає в серце кожного українського патріота, кличе його до боротьби.

У найприкріші часи, за найприкріших обставин, гумор був притаманний менталітету українця і тому наступна прем'єра сезону — комедія ,,Василь Свистун, молодий козак, великий баламут" (дебют в театрі сценариста В. Герасимчука). Молодий режисер В. Сікорський, композитор І. Білозір, художник В. Бортяков, разом із задіяними у ній акторами напружено працюють, щоб вже у середині листопада подати виставу на суд глядачів.

Естетичною вишуканістю з подиву гідною постійністю високого мистецького рівня продовжує радувати своїх шанувальників Алла Бабенко. Тепер вона працює над драмою Карпенка-Карого ,,Гріх і покаяння", що взагалі-то є звиклою у репертуарі українських театрів. Досвід відомого режисера, яка здійснила постановки українських клясиків Карпенка-Карого ,,Житейське море", Олелька Островського ,,Нірвана", Володимира Винниченка ,,Чорна Пантера і Білий Ведмідь" та ,,Брехня", ,,Меланхолійний вальс" за

(Закінчення на стор. 3)

Леся Храплива-Щур

І ТАКА ДОПОМОГА НЕОБХІДНА

Хто відвідував Україну не того, щоб назгіршатися усмак недостатністю там різних комфортів, хто їздив туди з відкритим українським серцем, той знає добре, якої різнорідної допомоги потребує сьогодні наша відроджувана Батьківщина. Потребує — і то негайно. Ліки-вітаміни-харчі-одяг-технологія-книжки... Все це необхідне і все це ми повинні постачати, хто й як може, із великою щедрістю, аж так ,,щоб заболіло", щоб навіть ради цієї допомоги відмовити собі в не одному. ,,Бо пора це великая єсть" — сказав би Іван Франко, із ще більшим оправданням, як говорив у свої часи, яку сотню літ тому.

Та потреби сьогоднішньої нашої землі не вичерпуються ще далеко самими видимими й доторкальними предметами, які слід постачати. Ми маємо ще теж інші скарби, крім матеріяльних дібр, які вдалося нам зібрати, живучи тут, у країнах високого стандарту. Наші молоді покоління насьогодні — це вже друге, а то й третє, мали нагоду здобувати високу освіту, користати із усіх здобутків вільної культури — як технічної, так і духовної. **У всіх ділянках, якими б вони не цікавилися,** мали нагоду знаменитого вишколу та орієнтуються прекрасно у всіх найновіших здобутках своїх спеціяльностей. А власне це знання так дуже ,,дефіцитне", як там кажуть, у нашій Батьківщині.

І наші молоді професіоналісти високої кляси роблять із цього свої висновки. Чуємо про незвичайно успішні курси англійської мови, управління, новітніх лікарських засобів, що їх провадять в Україні діяспорні сили.

Недостачі й недоліки існують теж у такій преважливій ділянці — виховання і шкільництва. Предмети такої першорядної ваги, як от українська мова чи історія, там викладали, як зрештою і всі інші, за негнучкими та непорушними вказівками ,,згори" — і то завжди так, щоб діти виростали в почутті неповаги до рідного слова, власного минулого, а вдивлялися з захопленням — у північного сусіда. Нічого дивного, що сьогодні вимагають зміни не лиш сам матеріял цих предметів, у відродженій, національній школі, але теж і знання методів, як ці предмети подавати, наперекір донедавній командній системі.

Неменше занедбана і справа виняткових дітей. Совєтські люди повинні були бути рівні у всьому — а якщо Господь когось обдарив, або навпаки, не дав йому деяких талантів, то... тим гірше для того когось...

І так особливо обдаровані діти не знаходили в школі можливостей самовияву, а слабше розвинені набирали почуття своєї неповноцінности, яка й заваджала їм розвивати ті таланти, які вони мали.

А тим часом діяспорна педагогіка не лиш має свої добре розпрацьовані програми та засоби подавання всіх предметів українознавства, але молоді вчителі, випускники вчительських колеґій, прекрасно визнаються у методиці праці з різними дітьми — у методиці, яка має виразні успіхи і дозволяє кожній дитині на якнайширший самовияв та ріст.

Отож і постала думка про відповідні курси в Україні. Плянує їх Світова Координаційна Виховно-освітня Рада при СКВУ на спілку із Відділом Освіти міського управління Львова. Там займається організацією цих курсів завідуючий цим відділом — Михайло Брегін, із діяспори перебрала на себе цю ініціятиву, з рамени СКВОР-и, довголітня директорка цілоденної української школи св. Софії в Міссісаґа — Надія Луців. Курси повинні відбутися влітку 1993 у Львові, а до участи запрошують педагогів не лиш із Львівської області, а й з усієї України, з окремою увагою для особливо загрожених національно областей, як Луганська, Миколаївська, Одеська, Закарпатська, Кримська...

Та перша передумова для проведення таких курсів — це наявність відповідного складу інструкторів-викладачів, з належним професійним знанням. І тут звернення до молодих педагогів, до психологів, які зай-

(Закінчення на стор. 3)

Наталія Годзілевська,
Київ

НА ВАКАЦІЇ — ДО АМЕРИКИ

I

У далеку дорогу людина бере подарунки для інших, а для себе, для душі? Якщо ця людина художник, то, звичайно, фарби та пензлі! Це й зробив Віктор Годзілевський, який за покликом душі з раннього дитинства — маляр.

А далека та невідома дорога В. Годзілевського пролягала з України до Америки. Відомо, що вперше проклали цей шлях українці ще понад сторіччя тому, коли почалася масова еміґрація з України. Історичні крутозламами, людські долі розкидали наших земляків та їхніх нащадків буквально по всій земній кулі. Відривали їх від батьківського коріння воєнні лихоліття, політичні струси і незгоди, а бажання мати право на життя і продовжити свій рід гнало на далеку чужину. І ось, коли настала доба відродження, відновлення історичної пам'яті, — прагнення до плянетарного єднання людей одного роду помітно зросло. Те, що у ЗСА живе близько два мільйони українців, стало помітно відчуватися на Україні протягом останніх років. Адже більшість залишила на батьківщині рідних і близьких, з якими підтримує зв'язки, навідується, обмінюється запрошеннями. Ось про це — як тепло приймали українців за кордоном розповів мені батько, коли повернувся на Україну.

Не буду змальовувати, з якими труднощами стикається людина, яка хоче відвідати американський континент: очікування візи, обмін валюти, купівля квитків тощо. Однак, зробити це все таки можливо. Коли мій батько вперше відвідав З'єднані Стейти Америки, ніхто про його художні здібності і не здогадувався. Зустріли американські українці його щиро і з любов'ю, бож це був гість з батьківського краю, а саме — з Тернопільщини. На третій день перебування, Микола Павлів (який теж родом із Західньої України), вирішив показати краянові як живуть українці в Америці. Поїздка до Вотервліту, де є українська церква, клюб, справила надзвичайне враження на В. Годзінського. До глибини душі його вразило те, що українці за кордоном прагнуть зберегти у своєму середовищі українську мову, народні звичаї, культурні, мистецькі та побутові традиції; зрештою, свою національну ідентичність — і все це в умовах іншомовного оточення, незважаючи на невблаганні процеси асиміляції.

До Вотервліту М. Павлів та В. Годзілевський приїхали того дня, коли з навколишніх стейтів сюди з'їхалися українці аби разом відпочити. На площі біля клюбу лунала українська музика, чимало людей було в українських одягах, можна було відвідати страви національної кухні. Всі ці подробиці буквально ще й досі залишаються в пам'яті гостя, навіть смакові якості голубців, ковбас та вареників, що вони, як переконався В. Годзінський, тут не гірші ніж на Україні.

Враження від мандрів змусили його взятися до малювання. Мольберт ще з більшою силою притягував до себе тут, ніж на Україні — можливо через те, що на відстані всі почуття загострюються. І маляр бере до рук пензля, мріючи створити цілісний образ американського краю, який подарував багато вражень. Художник малював і пейзажі, і краєвиди, що їх, на згадку про ЗСА, хотів привезти додому. Але йому це не вдалось...

Одного разу талант земляка помітив священик католицької церкви свв. Петра і Павла о. Володимир Андрушків, котрий сам художник і має чудові роботи. Сталося це випадково і несподівано для В. Годзілевського. Картина-краєвид, яку він подарував Остапові Поповському (що родом з Бучача), потрапила до рук духовного наставника В. Годзілевського. О. Поповський навмисно показав отцеві цю картину, аби той її оцінив. Мабуть, саме тоді о. Володимир вирішив, що маляр з України зможе відновити їхню церкву. І. В. Андрушків запропонував В. Годзілевському намалювати картину з релігійним сюжетом. Прохання маляр виконав — і образ ,,Народження Ісуса Христа" став екзаменом художника. Хочу зазначити, що В. Годзілевський із-за певних причин не мав формальної художньої освіти. Проте на Україні він працював художником і люди визнавали його талант. Отож, пропозицію о. В. Андрушкова він сприйняв з радістю і гордістю — адже йому довірили реставрацію саме української церкви. Приємно здивувало художника і те, що українці за кордоном зуміли вберегти гармонізацію релігійного життя, і ніхто не протестував, коли маляр православної віри взявся оформлювати католицьку церкву. Головне — віра в єдиного Бога. Там, в Америці, міжконфесійний розбрат в Україні видався йому смішним. А втім, він — мирянин, і вузькоконфесійний фанатизм його ніколи не цікавив; тим більше, що він — людина мистецтва.

Незабаром виявилося, що Михайло Поповський (син Остапа), теж має художній дар до малювання. Він забажав допомогти художникові у роботі. І вони обидва почали реставрувати духовну святиню українських мешканців Коговзу. Маляр працював в академічному стилі — так я і на Україні — і можливо саме ця особливість зачепила живі струни душі парафіян. Робота вдалася на славу, але, на жаль, ще не була завершена, а художник був змушений повертатися додому, час відпустки швидко сплинув. Тоді парафіяни разом з отцем вирішили на другий рік дочекатися вже свого маляра, аби саме він наступного літа закінчив реставраційні роботи. Палітра, пензлі, фарби, — все залишилось в Америці, а сам В. Годзілевський повернувся на Україну, радий з того, що його працю по-справжньому оцінили люди протилежних смаків і вподобань, визнавши неповторність стилю, художній талант. До речі, повернувся на Україну В. Годзілевський, отримавши у подарунок від о. Андрушківа святе Євангеліє, яке, на прохання духовного наставника, він передав автокефальній православній церкві у Збаражі — як ще один доказ миролюбних намірів українців з-за кордону.

Продовження буде.

Заньківчани...

(Закінчення зі стор. 2)

Ольгою Кобилянською, а ще Б. Шов, В. Шекспіра, вміння Бабенко підібрати авторський ансамбль, нетрадиційний підхід до драматургії дає підстави сподіватися, що нова її робота буде визначною подією у театральному житті Львова і України.

Львів'яни люблять театр імени Марії Заньковецької, на виставах не буває вільних місць, без нього важко уявити собі Львів. І мало хто знає, що його будівля потребує ремонту, бо знаходиться у аварійному стані. Споруджена у 1837—1842 роках за проєктом віденського архітектора Л. Піхля для розважального закладу, в 1940 році вона була переобладнана під театр. Будівля ця унікальна, має два великих фойє, залу на 905 місць з чудовою акустикою, зручно розташовану сцену.

Пониження рівня ґрунтових вод, неймовірне збільшення інтенсивности і зміна характеру руху транспорту на прилеглих вулицях, нещадна експлуатація призвели до появи тріщин у стінах і фундаментах. Невідкладно потрібне посилення останніх та перекрить. Конечність реконструкції будівлі театру була очевидною вже у 1952 році, але для місцевих компартійних вождиків проблеми культури, особливо української, завжди були чужими і грошей на її потреби вони не давали. Не має театр системи пожежогасіння через відсутність резервуарів води необхідного об'єму, давно морально і фізично застаріла система пожежної сигналізації.

Є ще одна дуже специфічна проблема, за вирішення якої ніхто не знає, як взятися. Після закінчення Першої світової війни московські окупанти надавали помешкання у приміщеннях театру „особливо цінним кадрам", які, ніби мухи на мед, злітаються із усіх кутків СССР „на Западную, где кватіри с тьоплими постелями дают". Під дахом театру проживає наразі 180 родин. Куди їх виселити в умовах загальної кризи, міська Рада не знає.

Капітальний ремонт будівлі театру імени Марії Заньковецької потрібен, як повітря, а закрити його на той час неможливо. Театр — єдиний такого профілю у регіоні. Десятиріччя зусиллями видатного українського актора і режисера Федора Стригуна та його сподвижників виховано цілу плеяду талановитих акторів і режисерів, створено надзвичайно плідний міцний мистецький колектив, який потрібно зберегти.

Можливим видається варіянт поетапного ведення робіт: спочатку побудова і обладнання господарської зони, куди потрібно перенести технічні служби, і аж потім позпочати реконструкцію власне театральних приміщень. Для збереження трупи потрібно тимчасово надати їй іншу сцену і передбачити тривалі — від півроку і більше — ґастролі за межами Львова.

Вартість робіт, за оцінкою фахівців, складає приблизно два більйони карбованців. Місто таких коштів не має, а Міністерство культури України особливих занепокоєнь з цього приводу не виявляє. Але якби не було важко, українська держава, якщо вона хоче стати справді цивілізованою, повинна взяти під опіку заклади української культури.

СТІВЕН МОГІБЕН, головний асистент Елізабет Тампосі, яка займала пост заступника державного секретаря, подав на резиґнацію. Активістка Республіканської партії Е. Тампосі була звільнена недавно на розпорядження президента Джорджа Буша за те, що вона дала вказівку розслідувати пашпортну справу Билла Клінтона, який в кінці 1960-их років брав участь в антивоєнних демонстраціях в Англії, а потім їздив у Москву і Прагу. Заява Могібена про резиґнацію прозвучала напередодні того, як комісія Державного департаменту повідомила про результати перевірки, хто саме був ініціятором дослідження справи Клінтона. Могібен повідомив, що залишає свій пост наступного понеділка і відмовився коментувати свою участь у скандальній справі.

ЕКЗЕКУТИВА ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

повідомляє, що

XV ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДКу

відбудуться
в СУБОТУ, 12-го ГРУДНЯ 1992 року
в приміщеннях Українського Освітньо-Культурного Центру

700 Cedar Road, Philadelphia, PA 19111
з таким порядком нарад:

1. Відкриття
2. Прийняття порядку нарад
3. Вибір Комісій: Верифікаційної, Номінаційної і Резолюційної
4. Відчитання і затвердження протоколу з останніх загальних зборів
5. Звіти Екзекутиви і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі
7. Звіт Верифікаційної Комісії
8. Фонд Допомоги братам і сестрам в Україні та інших країнах
9. Прийняття прелімінарів бюджету
10. Звіт Номінаційної Комісії і вибір Ради Директорів ЗУАДКу
11. Звіт Резолюційної Комісії
12. Запитання і внески
13. Закриття Загальних Зборів

Реєстрація від год. 9-ої рано, початок Загальних Зборів год. 10:30

Згідно зі статутом ЗУАДКу, стаття шоста, параґр. 16а. Активним членам ЗУАДКу прислуговує право одного делеґата на ці Загальні Збори, якщо згадана організація чи установа має вирівняні членські вкладки по кінець 1992 р. включно, інакше вони тратять право голосу.

Організації Члени-Добродії, які вплатили в біжучій каденції на цілі ЗУАДКу бодай 500 долярів, можуть делеґувати трьох представників.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ ЗУАДКУ

Д—р Олександер Білик — голова
д-р Наталія Пазуняк — секретар

ЖЕРТВУЙМО НА УКРАЇНСЬКІ АМБАСАДИ

Фундація Піддержки
Дипломатичних Представництв України

просить

висилати чеки на Фонд Українських Амбасад до існуючих вже льокальних громадських Комітетів, або до бюра головного скарбника на нижче подану адресу:

Foundation in Support of Diplomatic Missions of Ukraine, Inc.
209 B Grand Ave.
Rutherford, N. J. 07070
Tel.: (201) 939-6305, Fax: (201) 301-0068

Чеки виписувати: „Ukrainian Embassy Fund".

Відбулося вінчання д-р О. Кізими з д-ром Б. Дропуличем

Молода пара Л. і Б. Дропулич

Дітройт (Л. Журба). — Тут в церкві Непорочного Зачаття відбулося 27-го вересня 1992 року вінчання молодої лікарки, Олександри (Лесі) Кізими, дочки інж. Володимира і Мирослави Кізими, з доктором філософії Бором Дропуличом.

В прегарно прибраній церкві, в часі вінчання співав хор, а скрипкове сольо „Аве Марія" виконав маестро В. Щестюк.

Відтак відбулося весільне прийняття, ключевою точкою якого було зворушливе слово батька молодої інж. В. Кізими українською та англійською мовами, в якому він незвичайно тепло благословив свою доню на нову дорогу життя, а зятя просив відповідно опікуватися молодою дружиною у дальшому спільному житті.

Весілля відбулося за усіми українськими традиціями із благословенням молодят батьками перед відходом до церкви, привітанням на весільний зал хлібом і сіллю та краянням короваю.

Інж. В. Кізима на кінці удалого та елеґантного прийняття подякував старостам, а зокрема мґр Наталії Гевко, дружині інж. Любомира Гевка, яка з таким умінням провадила цією прегарною родинною імпрезою. До танців приграла музика майстра Колтика.

О. Кізима-Дропулич, закінчивши з відзначенням медичні студії, відбула вже резидентуру внутрішніх недуг і тепер спеціялізується в інфекційних недугах у лікарні Джанс Гопкінс у Балтиморі.

Листопадове святкування в Гантері

Під подувом синьо-жовтих прапорів відправлялася Божественна Літургія з Панахидою за полеглих героїв в обороні української держави і за св. п. Митрополита Андрея Шептицького. Змістовне слово про заслуги Митрополита Шептицького і полеглих героїв виголосив о. д-р Володимир Фіголь.

Після Панахиди присутні перейшли до Гражди, де відбулися святочні сходини для вшанування Першолистопадового Чину. Сходини відкрив інж В. Левицький і попросив присутніх вшанувати пам'ять полеглих однохвилинною мовчанкою. Ольга Кобзяр подала програму сходин і представила присутнім гостей з України, які взяли участь у святкуванні читанням поезії.

Після відспівання „Гей у лузі" Андрій Бук прочитав святочне слово про Листопадовий Чин, пов'язуючи його з теперішніми подіями в Україні. Поезії читали: Валерій Матейчук з Буковини, Ігор Кушмелюк зі Львова, Ростик Степаненко зі Львова, Тарас Бойчук, також львів'янин, акомпаньював. Читання поезій було перепліттане кількими піснями у виконанні хору „Боян" зі Львова, наґраних на стрічці. Національним славнем закінчено святочні сходини.

О. Кобзяр

Громада Лос Анджелесу відзначила роковини Листопадового Зриву

В неділю, 1-го листопада 1992 року зібралась в залі Українського Культурного Осередку Лос Анджелесу невелика громада громадян, щоб вшанувати незабутні історичні події визвольних змагань в листопаді 1918 року. Скромну академію відкрив культурно-освітній референт УКО Ігор Лесик, закликаючи громаду практично використати в житті ідеали, за які згинули борці за волю України. Святочна доповідь д-ра Олега Снилика була зосереджена на ідеологічних аспектах Листопадового Зриву і їх наслідках у визвольних змаганнях до сьогоднішніх часів. Січневі та листопадові події — це „закономірний процес, побудований на баженні соборности і єдности України", — говорив промовець. У цьому процесі Листопадовий Зрив виявив себе Українським Піємонтом. Святі ідеали волі опанували ввесь народ Західньої України, а Українська Галицька Армія та Українські Січові Стрільці принесли їх на майдани Києва. Українська політична думка „століттями хиталася між Польщею і Московщиною. IV Універсал Української Центральної Ради і проголошення Західно-Української Народної Республіки 1-го листопада 1918 року — це завершення української політичної думки орієнтацією на власні сили", — продовжував промовець. Хоч Листопадовий Зрив закінчився військовополітичною невдачею, але зате він закріпив національно-державну свідомість, і сьогодні вона діє в користь державної розбудови незалежної України. В теперішній політичній атмосфері, насиченій московським імперіялістичним шовінізмом, нам треба будувати на зруйнованій, ожебраченій і обкраденій Україні, тверди-ню національної свідомости в постійній злуці з діяспорною Батьківщиною". Д-р О. Снилик докладно говорив про значення чистої української мови у процесі віднови національної свідомости. Він зазначив, що за рідну мову поклали життя тисячі українців. Їх могили розсіяні по всій Україні, сибірських лісах та „ґулаґах".

Після святочної промови д-ра Олега Снилика виступила група пластунів під керівництвом Марти Матли. Вони віддеклямували бездоганно поезію Романа Купчинського „Перше Листопада". Знаний з попередніх виступів баритон Анатолій Ніколайчук відспівав в фортепіяновому супроводі Івана Мілеєва три народні пісні, тематично зв'язані з визвольними змаганнями. Його сильний, приємний голос публіка сприйняла з задоволенням.

Запланований виступ хореографічної групи Петра Якименка не відбувся з невідомих причин.

Емоційно виразно віддеклямувала поезію Ярослава Заремби „Український Львів" донечка д-ра Снилика, Ксеня. В кінці програми виступив бандурист Андрій Китастий. Він відспівав „Пісню Хмельницького" на слова Степана Руданського, музика А. Китастого, дві воякські пісні та відіграв інструментальну композицію його батька Григорія Китастого, „Гомін України". Спів і супровід А. Китастого витриманий у стилі сліпців-кобзарів і під тим оглядом має в музичній культурі належну вартість. Академію закрила подякою присутнім та виконавцям Світлана Середенко, заступник голова УКО. Національний славень, відспіваний публікою, закінчив цю скромну, але вдалу імпрезу.

І така допомога...

(Закінчення зі стор. 2)

маються власне працею по школах, щоб зголошувалися вчити на цих курсах. Для них — це небувала нагода, використати своє знання й досвід та самому поширити свої горизонти — пізнання нової, такої дуже іншої від тутешньої, системи навчання, а рівночасно — це й неповторна нагода поділитися знанням, своїм так нелегко здобутим добром — із друзями-вчителями з України, які його так дуже потребують. І при цьому самі не втратять нічого, хіба кошти подорожі (все інше їм заплатиться). А саме знання — це така дивна матерія, що чим більше її роздаєш — тим її не меншає, а власне збільшується...

Можливо, що дехто, попробувавши таких можливостей, схоче і працювати в цій ділянці напостійно та стане вона для нього ще однією цікавою нагодою поширити свою особисту кар'єру. І справді нашого українського шкільництва було б дуже корисно — зібрати такий своєрідний штаб — тверде ядро зацікавлених шкільництвом в Україні, яке могло б променювати і на ширші кола наших молодих учителів з усіх країн діяспори. І на яке можна б було, у потребі, розраховувати.

Це була б справді неоціненна прислуга педагогам в Україні, а через них непроглядним масам української дітвори — яка нарешті має змогу виховуватися на творчих, повновартісних громадян власної держави.

Кандидатів на викладачів на цих курсах як вчителів, так і шкільних психологів, просимо зголошуватися по змозі якнайшвидше (треба ж завчасу мати перегляд сил та провести належну підготову!) — до місяця після появи цієї статті в пресі, на адресу: Mrs. Nadia Luciv, 295 Riverside Drive, Toronto, Ont. Canada M6S 4B1; tel: (416) 769-4020.

В подяці від Комітету Сизокрилих з дня 6-го листопада 1992 р. ч. 212 помилково подано прізвище В. Майковського. Правильне ім'я добродія є ВАСИЛЬ МАЙКОВИЧ.
Просимо вибачення і ще раз щиро дякуємо В. Майковичеві.
КОМІТЕТ

ДОСЛІДНИКИ ЗАСОБІВ масової інформації одноголосно підкреслюють, що більшість журналістів дотримуються демократичної орієнтації. Це сильно впливає на об'єктивність матеріялів, поданих у пресі. Опублікований недавно у Вашінгтоні звіт форуму свободи — незалежної організації, що займається дослідженням засобів масової інформації, показав, що кількість журналістів, які вважають себе демократами, зросла до 44.4 відсотків, тоді як кількість республіканців впала до 16.3 відс. У 1983 році, коли останній раз проводилося подібне опитування, тих, хто симпатизував з демократами серед журналістів було 36.5 відс., а прореспубліканських працівників засобів масової інформації — 18.6 відс. Орієнтація засобів масової інформації на Демократичну партію наочно проявилася під час останньої виборчої кампанії, коли основні газети, журнали і телевізійні станції редакційно підтримали Б. Клінтона. Як зауважила асистент президента Буша у справі проведення кампанії Мері Маталін, „засоби масової інформації коректно поводилися з демократами і дуже некоректно подавали інформації про Президента".

Ділимося сумною вісткою,
що в суботу, 21-го листопада 1992 р. відійшов у вічність
наш найдорожчий
ЧОЛОВІК і ВУЙКО, КОЛ. СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ

бл. п. проф.
РОМАН ЧУЧКЕВИЧ

Залишив у глибокому смутку:
дружину — ГАЛИНУ
родину в Америці й на Україні

Ділимося сумною вісткою з рідними та знайомими,
що 19-го жовтня 1992 р. на 66-му році життя
відійшов у вічність

св. п.
Анатолій Мельник

Залишив у глибокому смутку:
жінку — РАЇСУ
батька — ІВАНА
дітей —
ЛІЛЮ РУДЕСАЙЛ
СВІТЛЯНУ ТАМАРУ КОВАЛЬ
НАДІЮ КАПАЛЬЧИК з родиною
ІГОРЯ з родиною
і ВОЛОДИМИРА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 24-го жовтня 1992 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

22-VII 1922

Ділимося сумною вісткою
з фамілянтами, приятелями і громадою,
що у понеділок, 16-го листопада 1992 р.
відійшов на „Вічну Ватру", на 91-му році життя

бл. п. пл. сен. кер. д-р
Богдан Макарушка

АРХИДІДЬКО ШПРИЦА,

член 3-го Куреня УПС „Лісові Чорти", один з перших лікарів на пластових таборах в Україні в роках 1926-27 і перший Гетьманський Пластун Скоб.

Горем опечалені дружині, синові, дочкам і всій родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

3-ій Курінь УСП і УПС
„Лісові Чорти"

В П'ЯТУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і ПРАДІДУСЯ

св. п. декана
о. Йосифа Адріяна
Лукашевича

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в середу, 25-го листопада 1992 р.
в Пен-Ен, Н. Й. в церкві св. Михаїла;
в Люрді, Франція;
в Куритибі, Бразилія

Залишені в смутку:
дружина — НАТАЛІЯ
дочки —
ЗВЕНИСЛАВА з мужем ПАВЛОМ
ОКСАНА з мужем ЛАВРОМ
внуки — ХРИСТЯ з мужем ЯРЕМОЮ
і донею ЛАРИСОЮ
внуки — АДРІЯННА і БОРИС ПОЛОН

Просимо згадати покійного у своїх молитвах.

НІХТО НЕ ПАМ'ЯТАЄ такої повені у східній Словаччині. Сильні дощі викликали велике підвищення рівня води в ціці Уґ, яка прорвала дамбу і повністю затопила кілька населених пунктів в районі Міхаловце поблизу кордону з Україною. Їх населення з допомогою частин цивільної оборони, військовослужбовців і пожежників довелося евакувати. Тепер рівень води в ріці Уґ почав знижуватися.

Після присяги

І. Бондарчук

Було це ще за царювання Хрущова. Написав я до своїх київських сусідів листа, бож хотілось знати, хто мешкає в моїй оселі. Звичайно, відповіді не отримав. Небуло відповіді і за Брежнева й Горбачова. Думалось, що лист сконфісковано, або...

І, вже тепер, коли Україна самовизволилась від окупанта, отримав відповіді на листа тридцятирічної давности. Не від сусідів (вони 10 років тому померли), а від нащадків, які родились після війни. І, всеж — сусіди... Лист теплий мов весняне сонце. Щиро запрошують в гостину. Така доброзичливість настільки заохотила, що я 85-річний з дружиною Оленою рискнули вирушити в далеку подорож, щоб оглянути вже вільну столицю України.

Літак „Україна" погойдуючись заохочував до дрімоти, хоч чарівні жінки у вишивках, тричі турбували нас смачними стравами (і навіть вином), а ми подумки, вже оглядаємо місто, і визначаємо наскільки воно змінило своє обличча.

Нарешті, літак зробив півколо і повільно приземлився; кілька разів підстрибнув і покотився асфальтом до призначеного причалу. Поки наші валізи вивантажували, ми виповнили коротенькі аплікації, заплатили по 50 дол. за візу, пред'явили митнику паспорта, відповіли на кілька запитань і все. До наших валіз ніхто не заглядав. Ми зразу відчули, що таке власна Держава.

У великому натовпі людей, що вийшли зустрічати прибулих, ми навпомацки розпізнали свою „сусідку" опинившись в її обіймах, а син Ваня дарує нам китицю чудових квітів. Це був своєрідний акт поріднення єдинокровних. Сідаємо в авто і через 45 хвилин милуємося чудовими видами київської Лаври. А Київ — це Україна, а Дніпро — її історія. Через відомий мені міст перебрались на правобережжя, і вулицею Сагайдачного, далі Грушевського (які рідні назви!) виїхали на бульвар Дружби народів і, в одному будинку поселились в оселі Тані. Нас поселили в окрему кімнату, що скидалась на військову ляболаторію: попід стелею посновані тоненькі дротики на яких висять десятки моделів різних літаків, ніби летять на схід. А на стіні висять учбові плякати уніформованих вояків усіх родів військ від вояка до генерала. Ні, це не для забави. Син нашої опікунки, Ваня, вже другий рік готується стати офіцером. Його дід був кадровим капітаном, видно гени відгукнулись...

Своє двотижневе перебування провели прекрасно. Наша Таня (тепер наша), Ваня і донечка Маруся напереміну возили нас по всіх культосвітніх установах, церквах, монастирях, крамницях. Не були лише в ресторанах, бо сама Таня готовила нам страви, яких в ресторані не знайти, спеціяльно для цього взяла відпустку. Тепер з великою приємністю згадуємо про відвідини Києва та поріднення з нащадками колишніх сусідів. А наздогін лист. „У нас велика радість. Ванечка на відмінно здав іспити і прийнятий до вищої військової школи на факультет радіотехнічного зв'язку. Він вже живе в казармі, до прийняття присяги не вільно лишати казарму". А через кілька днів знову лист: „5-го вересня Ваня прийняв присягу на вірність Україні. Був такий дорослий, стрункий, у гарній військовій формі з бойовим автоматом. Був дуже схвильований і дуже щасливий".

І ми радіємо, що наша Таня виховала свідомого сина Івана Бондарчука, студента вищої військової школи. Бажаємо йому успіхів у науці, а в майбутньому бути зразковим офіцером збройних сил вільної української держави.

Ол.З-ля

Теніс на Союзівці

Ю. Петрикевич став першуном КЛК

Фіналісти турніру з організаторами.

Союзівка. — Тут в суботу і неділю, 10-го і 11-го жовтня, відбувся останній турнір сезон — клюбові першенства Карпатського Лещетарського Клюбу.

У групі чоловіків переможцем вийшов Юрій Петрикевич, подолавши у фіналі Юрія Грабця вислідом 6-3, 7-5. У півфіналах Ю. Патрикевич переміг Юрія Попеля, 6-0, 7-5, а Ю. Грабець Володимира Дзівака, 6-4, 6-1.

У групі жінок перше місце здобула Лариса Грабець, друге Віра Попель, а третє Христя Карпевич.

Чашу д-ра Ярослава Рожанковського в групі чоловіків та інші нагороди фіналістам вручив колишній довголітній голова КЛК інж. Володимир Гнатківський.

Турніром провадили Ю. Попель і інж. Роман Ракочий, ст.

У суботу увечорі відбулася товариська зустріч зі забавою під звуки оркестри Союзівки.

Уродженець...

(Закінчення зі стор. 1)

ненням зв'язку з українською громадою та з американськими урядовими чинниками.

Амбасадор Т. Старак відвідав Державний департамент у Вашінґтоні, відбув розмови із Збіґнєвом Бжезінским, був у Пентаґоні, дав інтерв'ю для „Голосу Америки", відвідав польську та українську амбасади. Т. Старак відвідав провідників УГКЦ Митрополита Степана Сулика і єпископа Василя Лостена, відвідав осідок УПЦ в Савт Бруку і тамже музей, але нажаль не застав Патріярха УПЦ Мстислава. Достойний гість мав доповіді в НТШ у Ню Йорку, у Філядельфії, Нюарку, Пассейку і Вашінґтоні, відвідав Екзекутиву Українського Народного Союзу і „Провидіння" як Філію Українського Католицького Університету у Філядельфії.

Вислухавши „звіту" М. Дупляк про ці два повні активности тижні першого перебування в ЗСА першого амбасадора вільної України, ми, розуміється, питаємо гостя, з якими враженнями він повертається до Польщі.

Як справжній дипломат Т. Старак не хоче ясно висловитися і лише з усміхом відповідає, що мав свою уяву про українців діяспори і побачив, що дійсність трохи інакша, що викликало і зміни в його поглядах. Про що він думає, ми не довідалися, але підкреслив, що дуже мило „розчарувався" у лемках і це його найкраще тут переживання. При тому однак зазначує, що лемки і на батьківщині змінилися.

Наш гість без питань і звичайної для нас штивности дипломата розповідає нам з гумором про свої переживання на тому відповідальному пості.

На цей пост дістав він призначення осінню 1991 року, але не виїздив з Києва тому, що не було засобів. Його виделеґували до Варшави, як першого офіційного представника вільної України тоді, коли до Києва приїхав Єжи Козакевіч, дипломатичний представник Польщі. Т. Старак підкреслює, що Є. Козакевіч вивчив українську мову та дуже прихильно відноситься до українців. Взагалі наш гість стверджує, що у поляків зайшла велика зміна у настанові до України та українців, що можна було наявно побачити в часі відвідин у Польщі Президента України Леоніда Кравчука. Усі побоювання будь-яких демонстрацій чи цькувань не сповнилися, не було найменшої спроби до того і це дало можливість зменшити охорону Л. Кравчука а він міг навіть спокійно іти пішком вулицями Варшави.

— „Я бачив у житті два чуда" — каже Т. Старак — „проголошення незалежности України і зміну настанови до нас у Польщі".

І далі амбасадор каже, що на його думку Польща це найважливіший сусід, який вже добре розуміє, що її незалежність є також під загрозою і що в неї та в нас є один найважливіший ворог.

А щоб не було у нас ніяких сумнівів щодо поглядів амбасадора відносно Польщі Т. Старак подає нам у коротких точках свої переконання.

— Я державник, — каже він з притиском, — а для всіх нас є основа-основ — за всяку ціну втримати незалежну державу. А загроза є тільки з одної сторони і тому треба все робити, щоб її рятувати байдуже під якою вивіскою. Саме тому треба шукати максимального зближення з найважливішими сусідами.

— Так ви думаєте, що ми можемо знайти спільну мову з поляками, хоча скільки років ми, зокрема в західних частинах України, були ворогами?

— Я переконаний, що це можливе. Пригадайте віщі слова Шевченка! А при тому поляки усвідомили собі, що від долі України залежна також їхня доля.

— А як представляється тепер ваша амбасада, після ваших дуже важливих початках?

— Ну, що ж ми розпочинали в двох кімнатах, з позиченою копіювальною машиною і все за позичені мною гроші. Але все ж я можу гордитися тим, що був першим дипломатом України і мушу признати, що мав дуже тепле відношення від усіх інших чужинецьких дипломатичних представництв у Варшаві. Відтак крім мене прийшли до праці консул, радник від економічних питань і перший секретар посольства. Пів року мені довелося працювати самому у цих двох кімнатах, де я жив та урядував, а мій син був помічником, шофером, секретарем і адміністратором. Тепер вже є більше приміщення в колишньому совєтському посольстві і вже трохи побут наладнався. Але, знаєте, мене цей примітивний початок ніяк не здивував, ані не придушив мого оптимізму, не забувайте, що я перебув шість років на засланні у Казахстані та звиклий до різних обставин. А сьогодні я таки перший посланник Уряду України у Польщі.

— Чи можете зрадити свої пляни після передання „булави" амбасадороді Г. Удовенкові?

— Я ще не знаю. Не маю ніяких плянів. Повертаюся до Києва, а там побачимо...